

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Krona in Ogrska.

Pogajanja zopet brezuspešna.

Dolgotrajna borba med Avstrijo in Ogrsko je postala borba med Ogrsko in krono. Ta brezkončna „kriza“, v kateri se zvija Ogrska že čela leta, je pa prišla prešlo soboto do prav posebnega preobrata. Zgodilo se je nekaj, kar je napelo pozornost vseh političnih krogov do skrajnosti. To ni več parlamentarna ali ustavna borba — stvar je postala nevarna, kajti med krono in med zastopniki mažarskega parlamenta se je zgo dilo nekaj, kar jasno dokazuje Mažarjem, da je potrpežljivost na Dunaju pri kraju. Eden se mora ali udati ali pa zlomiti!

Cesar je žrtvoval Fejervarya. Sklenil je nekaj izrednega: Poklical je k avdienci Fr. Kossutha, grofa Alberta Apponyja, barona Banffyja, grofa Julija Andrássyja in grofa Aladara Zichyja. Da je cesar poklical te može predse, ki so mu toliko bridkosti povzročili, ki so zanesili v Ogrski politično gibanje, ki je naperjeno celo proti celokupnosti države in ne spoštuje niti pravic prestola — to kaže, da je šel vladar do skrajne meje. Dalje prijenljivost ne more več iti, dasi je dr. Lueger imeno val nedavno cesarja najpotrpežljivejšega človeka na svetu.

Na Ogrskem je zavladalo takoj veliko veselje, ko se je zvedelo za ta poziv. Prvi vtisk je bil ta, da je koalicija zmagala in da se ji bo cesar udal. Košut je v „Magyarorszag“ naznanil: „Mi stopimo pred kralja z odkritim namenom, da najdemo rešitev krize. A vemo, da ne smemo nazaj s praznimi rokami. Nemogočega se od nas ne sme zahtevati, in ko bi se zahtevalo, bi bilo zastoj. Saj vemo, da bi narod pregnal s površja onega, ki bi se vračal od kralja s praznimi rokami. Mi sprejemamo breme in odgovornost vlade, a samo, če naše roke ne ostanejo prazne. Drugače tega ne moremo storiti. In kdor bi to storil, bi storil zaman, kajti on bi se povzdignil do vrhunca moči samo, da bi bil zopet strmoglavljen.“

In kaj so hoteli dobiti od krone? Minister Lukacs je to povedal v magnatski zbornici: Ogrski poveljni jezik ne le v onih polkih, kjer je že armadni jezik mažarski, ampak tudi v drugih polkih se naj poučuje v mažarsčini. Poleg tega zahtevajo tudi izpolnitev drugih zahtev, ki jih je stavila glede armade že liberalna stranka.

Prišli so torej na Dunaj. Vse je pričakovalo s pozornostjo kaj bo. Ko so se s pravo mažarsko ošabnostjo peljali v cesarjevo palačo, jih je pozdravljalo ogrsko občinstvo z eljen-klici. Nabrala se je velika množica pred cesarjevim dvorom.

Stopili so po stopnicah v cesarjevo stanovanje. A kaj je to? Čez štiri minute so prišli že zopet po stopnicah doli in se molče odpeljali. Kaj se je zgodilo v tej kratki dobi? Uradno poročilo, ki nam je došlo v soboto se glasi:

Dunaj, 23. sept. (K. urad) Cesar je sprejel ob 11. uri člane koalicije, Andrássyja, Apponyja, Banffyja, Kossutha in Aladara Zichyja in jih pozval, naj v polni meri uvažujejo zahteve krone, ki jim bo poverila sestavo parlamentarnega kabineta, kakor hitro bodo sprejeli pogoje vladarjeve:

1. V vojaških zadevah, posebno tistih, ki se tičejo armadnega in poveljnega jezika,

je izključena od strani cesarja vsaka odjenljivost.

2. Podlaga pragmatične skupnosti glede armade in ministrstva za zunanje zadeve mora ostati nedotaknjena.

3. Revidirati se pa more ustava iz leta 1867. posebno v gospodarskih zadevah, a samo po kompromisu med obema državama polovicama in po od parlamenta ad hoc imenovanih deputacijah, kar je pa vse odvisno od potrjenja cesarjevega.

4. Koalicija se mora zavezati, da se reši državni proračun, redno novačenje, trgovinska pogodba, volitev delegacij in kvotne deputacije.

5. Koalicija se mora zavezati, da bo pokrila stroške za tiste vojaške zahteve, za katere je zadnja delegacija že dovolila delne vsote za 1904 in 1905 in mora votirati vojaško predlogo na podlagi dveletne vojaške prezenčne službe.

Cesar je gospode očetovsko in odločno opozoril na veliko edgovornost, ki si jo bodo naložili, če bo koalicija trdovratno vs trajala pri svojih nedosegljivih zahtevah, ki pomenjajo grozečo nevarnost in bedo za demovino in ljudstvo.

Iz drugih porečil posnemamo zanimive podrobnosti. Cesar je bil očitno nevoljen in skoro potr. Mažarsko izjavi, da bo govoril v nemščini, katere je bolj vajen. Poklical jih je k avdienci, ker koalicija vedno zahteva odgovora na svojo adresi. Zato je pismeno določil svoje stališče in prosi voditelje koalicije naj se ravna po tem, in slednji izrekel željo, naj sprejmejo sestavo kabineta. Nato je prebral v mažarskem jeziku zgoraj priobčeno izjavo.

Ko jo je prečital, jo je izročil Košutu in naznanil, da je za nadaljna pogajanja pooblastil grofa Goluchowskega, ne kot ministra, ampak ad hoc. Banffy vpraša vladarja, ali naj se pogajajo z Goluchowskim? Cesar reče kratko: „Da“ in jih odslovi s hladnim priklonom. Nobenemu ni podal roke.

Voditelji koalicije so bili presenečeni. Kaj takega niso pričakovali. Molče so zapustili cesarjevo palačo; množica je bila ravno tako iznenadena, ker si ni mogla razložiti tako naglega povratka. Kako so bili zbegani mažarski voditelji, se vidi iz besed Košutovih do žurnalistov, ki so ga takoj obsuli. Izjavil je kratko, da jih je cesar „jako milostno“ sprejel.

Takoj so se v hotelu posvetovali in sklenili, da se jim ni mogoče pogajati na podlagi pogajevstavljenih od vladarja in da je stališče krone na potu vsakemu dogovoru. Posebno so se pritoževali, da je cesar nemško govoril z zastopniki parlamentarne večine ogrske. Grofu Goluchowskemu so pa naznanili, da se z njim ne pogajajo, ker ni ogrski državljani. Nato je cesar določil namesto njega grofa Czirakyja za svojega pooblaščenca.

Kriza je torej zdaj postala še-le prav kritična. Odločni nastop cesarjev je seveda razveselil vse avstrijske kroge, ki že davno žele, da se z Ogr govori odločna beseda. Ali kaj bo storila zdaj koalicija? Ali se uda? In če se ne uda — kaj potem?

Eno načelo v cesarjevih pogojih pa mi pozdravljamo s posebno radostjo, nam-

reč načelo, da je avstrijska državna polovica enakopravna Ogrski in da se morejo skupne zadeve izpremeniti samo s sodelovanjem obeh parlamentov. Bilo je nekaj nenaravno krivičnega, da se v kljub dualizmu to načelo ni nikdar priznavalo. Nagodba iz leta 1867. je bila pogodba krone z Ogrsko, ki so jo Avstriji vsilili, ne da bi kdo vprašal avstrijsko postavodajalstvo. Iz tega začetka izvirajo vse za Avstrijo škodljive posledice te nesrečne nagodbe. Ogrska je stala vedno na stališču, da se Avstriji vse oktroira, in vsi narodnogospodarski boji so se končali vedno z oškodovanjem naše državne polovice. Zdaj je pa vendar enkrat izrečeno načelo, da je Avstrija enakopraven svoboden kompaci-scent, in da se mora zlasti o izpremembah gospodarskih določb vprašati avstrijski parlament.

To je, kar daje vladarjevim pogojem pomen zgodovinsko važnega državnopravnega dokumenta, na katerega se bodo avstrijski politiki odslej sklicevali in ga bodo Ogr slednjič hoté ali nehoté morali sprejeti.

„Magyar Hirlap“ poroča, da je bilo zaslišanje jako konvencionelno. — Voditelj kralj ni zaslísal v svoji pisarni, marveč v dvorani za splošne avdijence. Ko so vstopili voditelji, se je vladar poklonil z glavo. Vsa avdijenca se je vršila strogo po dvernih predpisih.

Voditelji ogrske večine so bili na dvoru komaj pet minut. Zapustili so dver z rdečimi obrazi in razburjeni. Zlasti je bil razburjen grof Apponyi. Rekel je: „Zaslišanje je bilo jako kratko, hvala Bogu, kmalu smo končali.“

Ko je bil vprašan grof Apponyi o avdijenci pri cesarju in o posvetovanju pri Goluchowskem, je rekel: „Vse je končano“. — Košut je pa rekel nekemu svojemu pristašu: „Stoji jako slabo, vse je končano“. Ko so se povrnilo ogrski politiki pred „Hotel Bristol“, je bila tu nevarna gnječa. Prišlo je tudi do burne demonstracije proti voditeljem ogrske koalicije. Nekaj Mažarov je namreč klicalo voditeljem „eljen“, a drugi so klicali „fej koalicija“. Morala je posredovati policija.

Pedrobna in najnovejša poročila nam javijo:

Dunaj, 23. sept. Vladar ni bil z voditelji ogrske večine milostljiv. Ni podal nobenemu roke in je kratko rekel „Hočem govoriti kratko in nemško“. Načrt krone je bil izročil voditeljem spisan zato, da se obrazloži Mažarom jasno in nepreklicljivo stališče krone. Cesar je hotel končati vse dvome glede vojaških koncesij.

Grof Cziraky.

Vladarjev zaupnik, „homo regius“, kakor pravijo Ogr od nekaj takemu pooblaščenca, grof Bela Cziraky je star 52 let. V svoji mladosti je služil na Ogrskem, kjer je postal l. 1884. nadžupan. L. 1891. je postal v ministrstvu za zunanje stvari sekcijski načelnik, a je odstopil zaradi proticerkvenih zakonov na Ogrskem. Grof Cziraky je odločen pristav katoliške ljudske stranke, iz katere je pa izstopil, ker se je pridružila opoziciji. Vladar je Czirakyju vedno zaupal in ga je imenoval za tajnega svetnika, za višjega dvornega maršala in za viteza zlatega runa. Bil je vedno član delegacij, a ni javno nastopal, kakor tudi ne v zbornici magnatov. Voditelji opozicije s Czirakyjem niso zadovoljni, ker je Cziraky pristav Tisze. Košut je odgodil svoje popotovanje v Mako, kjer so odkrili spomenik njegovemu očetu.

Košutova izjava.

„Ogrski uradni brzojav“ poroča iz Budimpešte: Predsednik neodvisne stranke, Ko-

šut, je izjavil nekemu časnikarju o reviziji nagodbe: Avstrijem je dobro znano, da so Mažari samostojno določili nagodbeno določila leta 1867., ki jih je sestavil samostojno ogrski državni zbor. Zato pa nagodbo tudi ogrski državni zbor lahko samostojno izpremeni ali pa odpravi. A ker obsegajo dotični zakoni tudi postavke o gotovih skupnih zadevah, je samoobsebi umevno, da glede dotičnih skupnih zadev, ki jih mora odobriti tudi avstrijska zakonodaja, Ogr niti ne mislijo diktirati Avstriji zakonov. Ogrska zakonodaja je dovolj politično zrela, da dobi za obravnavanje takih vprašanj primerno obliko, ne da bi se zato ena polovica vmešavala v pravice zakonodajalne zbornice druge polovice. Ustanovitelji nagodbe iz leta 1867. so zato zahtevali, da dobi tudi Avstrija Ogrski slične zakone.

Neuspešna pogajanja.

Včeraj v nedeljo zjutraj ob 7. uri je došel na Dunaj grof Cziraky in vladar ga je zaslísal ob 8. uri. Ob 10. dopoldne se je včeraj pričelo posvetovanje voditeljev opozicije z grofom Czirakyjem, ki je trajalo 1 uro in pol. Po posvetovanju se je podal grof Cziraky zopet k vladarju. Košut je naznanil časnikarjem kratko, da so se voditelji opozicije posvetovali z grofom Czirakyjem. Vladar je zaslísal grofa in izjavil, da si pridrži odločitev. Z ozirom nato so ogrski politiki ob 3. uri zopet odpotovali v Budimpešto, izvemši Apponyja, ki je odpotoval k svoji rodbini v Weidlingen. Grof Cziraky je pa ostal na Dunaju. Voditelji združene ogrske večine so naznanili grofu Czirakyju, da prevzamejo vladno lepo načelih, ki so jih obrazložili svoj čas v adresi na kralja in pristavili, da ostanejo do 3. na Dunaju. Ako dobe v tem času poziv za sestavo ministrstva, ostanejo na Dunaju, drugače pa odpotujejo. Ker niso dobili poziva za sestavo ministrstva, se odpotovali.

Vtisk na Ogrskem.

Košut je rekel nekemu časnikarju, da ni v smislu ustavnih določil, da bi krona določevala program večini. Iz Budimpešte poročajo, da so bili tam politiki presenečeni in pobiti od dunajskih novic. — „Magyar Hirlap“ poroča, da so poslanci združene levice zamerili voditeljem, ker so se podali h Goluchowskemu. Levica je razljučena in jako odločna. List naglašja, da nameravajo Ogrsko podjarmiti. Fejervaryju zamore slediti le še Khuen-Hedervary, ki je nepremišljen in drzen dovolj, da se niti na zakone ne bo oziral. Baron Fejervary bo vodil posle še nekaj časa. Kot njegovega naslednika imenujejo Zichyja, ki je pa izjavil, da brez narodnostnih koncesij ne prevzame vlade; imenujejo tudi Kristoffyja, ki bi prevzel vladno, ako bi dobil proste roke glede volivne preosnove, kar ni izključeno, ker je vladar le začasno in ne načeloma odklonil volivno preosnovo. Budimpeštanski listi ne glede na strankarsko stališče izjavljajo, da so sebotni dogodki poestrili krizo. Košutovo glasilo izjavlja, da je popolnoma nemogoče večini prevzeti vladno program, ki nasprotuje ustavi in gospodarskim koristim. Več listov pozivlja prebivalstvo, naj ostane hladno, ker zagotavlja pravica in zakoni končno zmago. Poizkus revolucionirati narod se bo izjalovil. Nekateri listi pravijo, da sta za sobotne dogodke odgovorna Tisza in ogrska vlada, večina pa meni, da so povzročili vladarjevo izjavo dvorni krogi.

„Pester Lloyd“ piše o položaju: Če je cesarjeva izjava bila neizpremenljiv ultimatum, ne bo nč zameril onim, ki so mislili, da se sprejme pri zaslišanju sprejemljiv vladni načrt, da smatra vsa nadaljnja pogajanja za nepotrebna. Glavna stvar je, da se prično pogajanje o posameznih točkah. To ni nikakor izključeno, ker je menoval vladar v ta namen zaupnika. Voditelji združene večine naj ne glede na vtisk pri zaslišanju v teliko ravna po izraženi vladarjevi želji,

da predlože po posredovanju grofa Czirikija vladarju za vladanje sposoben načrt, v katerem naj obvesti javnost. Morebiti je še vedno mogoče, da se dobi med vladarjem in med programom večine posredovalni načrt, ki bi bil obojestranski odoben. Na ta način bi odvrnili od sebe odgovornost in odij, da so prepredili za daljši čas rešitev. Ljudstvo naj potem sodi, če so ravnali po ljudski želji.

Košut je izjavil, da pogoji vladarjevi ne dajo pogojev za miren razvitek krize. Isto se izjavili vsi drugi voditelji koalicije, tudi Banffy se je izjavil v istem smislu, češ, da je jako malo upanja, da se kriza mirno reši. Ogrski vladni listi smatrajo položaj za brezupen. Voditelji koalicije pri avdijenci niso dobili niti besede! Sedaj je nastal popoln kaos.

V „Magyarország“ piše posl. Barta: Vladar je nastopil kot zmagoslavni imperator! Naši voditelji pa niso prišli beračiti, ampak da spravijo na čisto postavne pravice domovine! To, kar se je zgodilo na Dunaju je razžaljivo, preneljeno in nepojmljivo. Ako se hoče v deželi na vsak način podneti požar, se to lahko stori. Mi ne iščemo drugega orožja, nego dobro orožje postaviti. Pretekla sobota je razdrla mnogo naših lepih upov, vendar pa upamo na končno zmago.

Glasilo ogrskih agrarcev „Hazánk“ pravi, da je vladarjev odgovor prekosil najhujše slutnje. Kraljev ultimatum obsega točke, katerih ne moremo spraviti v sklad z ogrsko ustavo. Namestu miru so dobili vedje koalicije poziv na boj. Pod kraljevim pogoji mirno vladati deželo, je nemogoče. Mi imamo v rokah postavu, nad nami pa je Bog!

„Magyar Hirlap“ se jezi na „kamarilo“ in pravi, da se Mažari ne bodo pustili zapeljati do nepremišljenih dejanj. „Mi se ne ustrašimo in bomo začeli boj izvojevali do konca.“

Liberalni „Magyar Szó“ piše: Strune, ki jih je napela koalicija, pokajo. Vladar hoče prevesti absolutizem, nego se udati v vprašanju poveljnega jezika. Koalicija se je v zadevi splošne volivne pravice obrnila za pomoč proti njej na Goluchowskega in Gautscha sedaj pa ima vruga, katerega je klicala. Goluchowski je dobil nekako vlogo kancelarja.

Mažari proglašajo cesarjev nastop za „razžaljenje vsega naroda“, ki bo le pomnožil med Mažari število pristašev koalicije. Vladar je sedaj ponudil manj, nego je hotel dati Fejervaryju in manj nego je meseca februarja obljubil Košutu.

V seji neodvisne stranke se je soglasno povdarjalo boj z vso odločnostjo nadaljevati. Povdarjalo se je, da se morebitnega razpusta zbornice kot protipostavnega ne sme respektirati in da mora ostati zbornica skupaj. V klubu ljudske stranke hoče predlagati baron Ivor Kaas, naj se vsa ljudska stranka popolnoma pridruži neodvisni stranki. Za slučaj novih volitev se govori, da se umakne gref Julij Andrassy in baron Banffy ter popolnoma prepustita polje Košutu neodvisni stranki.

Poslanec Polonyi se je izjavil: V soboto naša koalicija ni imela avdijence, ampak bila je kratkoma citirana „ad audiendum verbum“. Vse kaže, da se hoče deželo namenoma prignati v revolucijo, zato je treba biti tembolj mirnim in treznim!

Tako govori sicer silno kričavi in „pogumni“ Polonyi! To kaže, kako ogrska koalicija občuti mrzli curek, katerega je dobila in da je mažarsko predrznost mogoče ozdraviti le z nadaljnimi mrzlimi curki, najbolj pa z razširjeno volivno pravico, po kateri bi vsi narodi na Ogrskem prišli do zastopstva, do veljave in do svobodnega razvika!

Avstrijski listi.

Krščansko-socialna glasila zahtevajo, naj se odpravi dualizem v naši državi, kiga je rodil liberalizem. Vsamonaarhija naj se postavlja na novo stališče z ozirom na zgodovino, narodnost in gospodarske razmere. Priporočajo avstr. zbornici, naj v tem smislu nastopi.

Listi poročajo, da se je državni poslanec Ebenhoch izjavil, da je sedaj z ozirom na Ogrsko potrpljenje tudi pri najbolj konservativnih avstrijskih strankah pri kraju. Torej se je Ebenhoch izjavil v istem smislu, kakor pred par dnevi dr. Lueger, ki je dejal, da se Ogrom ne bo od avstrijske strani do-

volilo niti krajcarja, ako ne bodo odnehali.

Mladočeški „Narodni Listy“ pišejo: Kakor so se stvari zdaj razvile, je pričakovati še dolgega in hudega boja med krono in Mažari, hujšega nego je bilo dosedanj. Sicer je dr. Lueger tudi napovedal vojsko Mažarom, a Mažari poznajo predobro slabosti Dunaja in Cislitvanije, da bi jih bilo kaj strah za končni izid borbe. To je le še en ponosen mirovni poizkus. Kakor poznajo Norvežani svoje Svede, poznajo Mažari svoje Avstrijce!

Papež in ogrska kriza.

Papež Pij X. se je v Rimu razgovarjal z dunajskim nuncijem Granito di Belmonte ter izjavil glede ogrskih razmer svojo vročo željo, naj bi katoliški duhovniki in laiki na Ogrskem delovali na to, da se razburjene strasti pomirijo. Notranji mir avstroogrške monarhije je po besedah sv. očeta jako važen za evropski katolicizem.

Razgovor cesarjev z dr. Sylvestrom.

„Salz. Tagblatt“ priobčuje natančno poročilo o razgovoru dr. Sylvestra s cesarjem ob otvoritvi železniške proge Schwarzach-Gastein. Cesar je nenadoma pričel govoriti o političnih zadevah in je pripomnil: Sedanj položaj je jako težaven in zame je vedno težje, da se odločim. Na dr. Sylvestrovo opombo, da so največje težkoče na Ogrskem in ne v Avstriji, je odgovoril cesar: „Da, a vi ne smete vedno govoriti o ločitvi. Pomagati in podpirati morate mene!“

Zakaj je vladar tako ostro nastopil?

Da je vladar tako odločno nastopil, pripisujejo predsedniku ogrskega državnega zbora, ki je nedavno pri cesarju na vprašanje, če bi se koalicija popolnoma zadovoljila z mažarskim poveljnim jezikom, preveč odkrito razkril stališče svojih somišljenikov: „Ne, veličanstvo! To je še le začetek. To je prvi korak k personalni uniji!“

Na Dunaju se govori, da je nace sarjevo odločno izjavo najbolj vplival prestolonaslednik Fran Ferdinand.

Kaj bo sedaj?

Splošna sodba je, da bo ogrski državni zbor dne 10. oktobra razpuščen. Nove volitve seveda ne bodo izpale po sedanjem volivnem redu ugodno za krono, ker bodo število poslancev koalicije le povečale. V mažarskih mestih je baje veliko razburjenje. Bati se je na nekaterih krajih demonstracij. Drugi viri zopet poročajo, da je mrzli curek, ki ga je dobila koalicija, močno vplival na volivce, ki so že sicer jako nezaupno gledali pečetje koalicije, ter se sedaj boje, da bodo jako oškodovani v gospodarskem oziru, posebno v trgovini.

Dogodki v Vzhodni Aziji.

Atentat na kitajsko reformno komisijo.

Pekin, 24. septembra. V trenutku, ko je zapustil Pekin vlak, v katerem so bili člani kitajske reformne komisije, eksplozirala je v njihovem vozu bomba. Shoku je nevarno ranjen, sedem drugih oseb je nekoliko manj ranjenih. Wou-tingfang ima lahke poškodbe. Povzročitelj atentata, ki se je nahajal v vozu, je bil v kosce raztrgan.

40 japonskih spomenic proti miru. — Hišne preiskave.

Tokio, 24. septembra. Doslej je bilo direktno cesarju od raznih oseb in društev od poslanih 40 spomenic, v katerih se obsoja mirovna pogodba ter nujno prosijo cesarja, naj odreče ratifikacijo. Najznamenitejša je adresa, ki jo je podpisalo šest profesorjev cesarskega vseučilišča.

Vzlic stalnim člankom v najznamenitejših listih, v katerih se zahteva odstop vlade, sodi se vendar, da ostanejo ministri toliko časa v službi, dokler se ne izvrše odredbe glede Kitajske in Koreje. Ravno sedaj se je doznalo, da je nasproti zatirjanju ministrskega predsednika v mirovni pogodbi klavzula, s katero se Japonska obvezuje, da ne utrdi ožine La Perouse. Med trgovci vlada velika nevolja raditve, da je Japonska take pogoje vsprejela. Malo po malo prihaja na dan trdna opozicija proti vladi. V uredništvu lista „Miro Kušinpō“ in v stanovanjih urednikov so bile danes hišne preiskave, ki so, kakor se sodi, v zvezi z najnovejšimi nemiri.

Poizkus samomora poveljnika „Mikase“.

Tokio, 23. septembra. Dopisnik lista „Dšidši-Simpo“ poroča iz Saseho: Poveljnik „Mikase“, kapitan Iviši, ki ni bil na ladji, ko je izbruhnil ogenj, se je takoj podal tjakaj, ko je izvedel o nesreči, ter si je na vse načine prizadeval, da bi rešil ladjo,

toda zaman. Nato je zbral vse še živeče moštvo z „Mikase“ v šoli za mlade mornarje ter je tam izjavil, da je on odgovoren za veliko izgubo. Ko je potem ostal sam, je skočil z okna ter se močno poškodoval. Bil je odveden v bolnišnico vojne mornarice; njegovo stanje je zelo opasno.

„Retvizana“ so dvignili.

London, 23. septembra. Rusko oklopnač „Retvizan“ so dne 22. t. mes. dvignili.

Aretovanje v Tokiu.

Tokio, 23. septembra (Reut. urad.) Dne 22. t. m. in 23. t. mes. zjutraj na vse zgodaj je bilo aretovanih 23 oseb. Iste so obdolžene, da so povzročile nemire.

Gautsch in Čehi.

V seji mladočeškega izvrševalnega komiteja je poslanec Pacak poročal o pogajanjih čeških voditeljev z ministrskim predsednikom Gautschem. Gautsch je zopet obljubil (!), da bo gotovo izpolnil češke zahteve; sicer pa bo parlament takoj razpuštil, ako bi kaka stranka obstruirala. Pacak je dejal, da bo najbrž vprašanje o drugem češkem vseučilišču in češkem uradnem jeziku povoljno rešeno. Razprava je bila precej bojevita. Razni govorniki so povdarjali, da bo zbornica skoro gotovo letošnjo jesen razpuščena. Debatiralo se je tudi o eventualnem vstopu čeških politikov v ministrstvo. Razpravo danes nadaljujejo.

Svedsko-norveški spor rešen.

Konference med švedskimi in norveškimi odposlanci v Karlstatu so se končale 23. t. m. ob šestih popoldne. Uradno se poroča, da se je doseglo v vseh točkah sporazumljenje. Listine se objavijo prihodnji teden v Stockholmu in Kristijanji. Kralj Oskar je dejal nekemu dopisniku „Tempa“, da se zveza med Švedsko in Norveško ne bo več obnovila in da njegov sin ne bo sprejel norveške krone. Švedski odposlanci so 24. dospeli iz Karlsta v Stockholm in se vrši opoldne pod predsedstvom prestolonaslednika državni svet. Norveške in švedske obmejne čete so že dobile naredbo, da se ne smejo druga drugi približati bolj kot za en kilometer.

Na Kreti se vrača mir.

Angleži in Rusi so pregnali vstaše iz vseh okrajev. Francozi so zasedli Sitie in Hierapetro, Italijani so pa davno zavzeto mesto Kisamos močno utrdili. Občinsko stražo bodo pomnožili na 1200 mož. Vstaši so samo še v zahodnih okrajih.

Izkaz o umorih v Make-doniji.

Carigrad, 24. sept. Od 11. maja do 13. septembra t. l. je bilo v skopeljskem vilajetu ubitih 197 oseb, med njimi 36 mohamedancev; ranjenih je bilo 43 oseb, med temi 7 mohamedancev. Pri 109 umorih steric niso zasledili, v 57 slučajih so bili morilci Turki, v 27 pa kristjani. V 36 slučajih je konstatirano, da so umorov krive turške čete, ki se vedno bolj množijo, dasi niso organizovane in so sestavljene zgolj (?) iz ubeglih zločincev. To dokazuje, da je treba nujnih reform. Novo ustanovljeni turški lovski polki se sami udeležujejo pobojev. Pred vsem je treba pomnožitve inozemskih orožniških postaj. Doslej je v avstrijskem reformnem okraju, v skopeljskem sandžaku od 81 projektiranih orožniških postaj ustanovljenih le 43.

Vznemirjena Italija.

„Giornale d' Italia“ poroča, da je italijanska diplomacija vsled avstrijske akcije v novipazarskem sandžaku zelo vznemirjena. Baje je Avstrija že pomirjevalno vplivala na Rim.

Na srbskoturški meji.

Belgrad, 24. sept. Iz srbskoturške meje poročajo, da so 22. t. m. ponoči Albanci zopet prekorčili mejo, napadli srbski karaul (stražnico) „Vidanovic“ in ubili enega srbskega podčastnika ter dva vojaka.

Govor srbskega kralja Petra.

Ob priliki slavnostnega obhoda na čast srbskemu kralju in prestolonasledniku v Cačku je kralj Peter v daljšem govoru dejal med drugim tudi sledeče: „Ne vem, je li še v kakem temnem kraju kaj ljudi, ki žalujejo za prejšnjimi brezustavnimi časi in si želijo njihovega povratka. Jaz zamorem le z veseljem konstatirati, da v obeh letih mojega vladanja nihče ni poizkušal, uveljaviti take ustavi in parlamentarizmu sovražne želje.“

Boj za splošno in enako volivno pravico v Avstriji.

Praga, 25. septembra. Tu je priredila socialnodemokratska stranka včeraj velik ljudski shod, ki se ga je udeležilo nad 30.000 oseb. Govornika urednik „Prava Lidu“, Nemeec in dr. Soukup za splošno in enako volivno pravico; obadva sta strastno napadala ministrskega predsednika Gautscha. Zadnji je govoril dr. Masaryk. Najprej si je privoščil aristokracijo, ki je v zvezi z Gautschem in Goluchowskim pokopala Kristoffijev volivni načrt, potem pa je obravnaval nemire na Ruskem. Končal je s klicem: „Doli z aristokracijo! Živela splošna volivna pravica!“ Po končanem shodu so napravili socialni demokratje velik demonstracijski obhod z 20 rdečimi zastavami. Ne prestano so se čuli demonstrativni srmetilni klici proti deželnemu maršalu knezu Lobkovicu. Resnih spopadov s policijo ni bilo; nabili so enega policija.

Praga, 25. septembra. 200 socialistov je korakalo pred palačo deželnega maršala kneza Lobkovicu in upilo: „Doli z Lobkovicem!“ Policija je demonstrante hitro razgnala.

Linč, 25. sept. Tu se je pod predsedstvom občinskega svetnika Sigla vršil socialnodemokratski shod, na katerem so strastno napadali Gautscha. Pred namestništvom palače se je vršila demonstracija.

Dunaj, 25. septembra. V predvečer zasedanja ogrskega državnega zbora priredi tukajšnje kršč. soc. delavstvo velik shod proti Gautschu, katerega v klicu naziva „nasprotnika splošne volivne pravice“.

Praga, 25. septembra. Praški mestni svet je sklenil predložiti občinskemu zastopstvu izjavo glede splošne volivne pravice. Pozval je poslance kraljeve Prage, naj delujejo v tem smislu.

Trst, 25. septembra. Tukajšnji socialni demokratje so imeli shod v gledališču „Minerva“; protestirali so proti Gautschu.

Dunaj, 25. septembra. „Slovanska zveza“ bo jutri zavzela stališče v zadevi akcije, ki se pripravlja radi umešavanja barona Gautscha proti splošni volivni pravici na Ogrskem. „Narodni List“ poroča v **Zadru, da bodo vsi slovanski poslanci, ki čutijo demokratiški, podpirali akcijo socialistov.** V kregih jugoslovanskih poslancev se povdarja, da je treba začeti tudi v državnem zboru odločen boj za odpravo parlamenta privilegirancev in za splošno in enako volivno pravico.

Dnevne novice.

Nov urad za obrtne zadeve

se ustanovi v kratkem v trgovinskem ministrstvu. Ta resort bo razdeljen v postavodajalni odsek, v oddelek za obrtne zadrage, v industrijski odsek, v oddelek za delavsko varstvo, v administrativni obrtni oddelek in v obrtnotehnični oddelek.

Kako odgovarja vlada na slovanske interpelacije.

Poslanec Spiničič je v drž. zboru interpeliral, kakaj država plačuje dva učitelja na nemški zasebni šoli v Opatiji. Odgovora dolgo časa ni bilo. Sedaj je pa prišel odgovor — v obliki reda velikemu germanizatorju dež. šol. nadzorniku dr. Swidi.

Pred rojstvom umrla je liberalna mlekarska zveza.

Liberalci, katerih edino delo je, da kmetom škodujejo, so hoteli razbiti „Zadružno zvezo“, ki je edina močna in zanesljiva opora kmečkemu stanu v naši domovini. Zato so si izmislili novo mlekarsko zvezo, da bi iztrgali vsaj mlekarne iz „Zadružne zveze“ ter tako oslabili meč združenih kmetov. Na občnem zboru „Zadružne zveze“ je dr. Krek svaril pred tem početjem ter naprej napovedal, da če se ustanovi taka konkurenčna zveza, bo mrtvorjeno dete. No, dete je umrlo, preden je bilo rojeno, in z liberalne protikmetsko mlekarske zvezo, ki bi bila le orodje v rokah imovitih spekulantov, — ne bo nič. Pa še zdaj poizkušajo vse, da bi preprečili združitev vseh kmetov. „Notranjec“, glasilo zarote, ki se je začela na Notranjskem, pozivlja zdaj mlekarne, da naj pristopijo k zvezi slovanskih posejilnic v Celju, samo za božjo voljo ne k „Zadružni zvezi“. To je sila neumen nasvet in tiste mlekarne, ki se ga bodo oprijele, bodo kmalu same na sebi poizkusile, kako budalost so storile. „Zadružna zveza“, ki bo brez dvojbe prej

ali slej združila vse slovenske in hrvaško združenstvo, bo edina mogla dati mlekarjem vse, česar jim je treba za njih prospeh. Kmetje, združite se in ne poslušajte tistega, ki vas hoče razdvojiti!

Čase, ko so po naših krajih marširali rimski vojaki, hoče oživiti ljubljanski škof; vsaj tako pravi „Narod“, ko konstatira, da se v šentviških zavodih nahajajo v vestibulu zgolj latinski napis. Zveza med rimskimi vojaki in napisi iz Vergila in sv. očetov je mogoča le v glasilu, ki mesto zdrave logike goji zgolj živinske asocijacije, sicer bi „Narodovci“ znali, da se navadno citati iz Vergila, sv. pisma in sv. očetov citirajo v originalu in da hočejo zavodi svojim gojencem poleg verske in narodne vzgoje, za katero bo bolj preskrbljeno kot v taborju Svegljevih kulijev, podati tudi klasično vzgojo; za klasično poneumjevanje liberalcev že itak skrbi „Sl. Narod“.

Blato z Notranjskega. V Postojni izhaja list, ki se izkuša z „Narodom“ v podlosti. Nagoto slavi kot znamenje najvišjega svobodoljublja, škofa pa besno napada in pozivlja vse posvetnjake, naj se združijo, da zatirajo „črno golazen“. Ta list sramoti ogromno večino slovenskega naroda, ki pravi, da v katoliškonarodni stranki ni nobenega poštenega in izobraženega človeka. Skofove zavode v St. Vidu imenuje ta list „znamenje propalosti“, in tiste starše, ki dajejo svoje otroke vanje, zmerja, da so „brezvestni“ ter hujska vse „pametne sovaščane“, naj pazijo, da noben zmožen fant ne pride v škofove zavode. Da pokaže svojo kulturo, pa obeta, da prirede v Postojni razstavo nagih bab. Pišite še po madamo Löwy, ta je za vas.

Huda zima se obeta za letoš. Vremenoslovci proročujejo letos hudo zimo. Da bo zima še hujska, se pa obeta tudi splošna druginja. V Pragi so veliki trgovci s premogom (judje) sklenili, da zvišajo ceno premoga od 8 na 16 kron. Petrolejski trust avstrijski — tudi judovski — je zvišal ceno petroleju. Če se še meso podraži, pa imamo še krutejšo zimo, nego jo morejo prorokovati vsi vremenoslovci.

„Notranjec“ se napenja. „Notranjec“ peroča, da hoče začetkom drugega letnika izhajati kot tednik.

Železnica iz Istre v Dalmacijo. Železniško ministrstvo baje zopet proučava načrt, po katerem bi se spojila Istra z Dalmacijo preko istrskih otokov. To gradnjo hočejo zgraditi iz strateških ozirov.

Na smrt obsojena dekla. Na Dunaju so obsodili na smrt na vešalih deklo Franciško Navratil, ki je umorila svojo gospodinjino Netzler.

Nova Zajčeva opereta. Včeraj se je vršila v Zagrebu premijera nove Zajčeve operete „Mali Divljan“.

Umrl je na Opčinah č. g. kapelan Josip Gortan. Rojen je bil v Lindaru v Istri l. 1876. Naj v miru počiva! — V Gorici je umrl pekovski mojster Ivan Trampuš. — V Barkovljah je umrl Ernest Tancer.

Nevarno je obolet bivši avstrijski min. predsednik Ig. pl. Plener.

Bolezen med železniškimi delavci. Med železniškimi delavci od Brezovice do Borovnice se je zanesla in razširila čudna ocesna bolezen. Delavcem se prične očesa solziti, oči skeleti, obrvi pa postajajo rdeči. V tej bolezni so delavei za delo nezmožni, posebno pa se je bati, da se ta ocesna bolezen dalje ne razširi. Pretečeni teden bili so vsi delavci omenjene proge citirani k železniškemu zdravniku, kateri je dovolil več delavcem v svrhu zdravljenja večji dopust. Govori se, da se bolezen zanesli hrvaški pomožni železniški delavci, ki se vporablajo pri polaganju novega tira za nove brzovlake.

Neizvirna burka. Predvčerajšnji „Narod“ priobčuje pod naslovom „Izvirna pridiga na Sv. Višarjih“ govor, ki ga je baje „pred nekaj časa“ govoril neki italijanski sacerdote. Kakor čujemo, je ta stvar že ne le „pred nekaj časa“, ampak že davno prej krožila po dolenjskih gostilnah med napredno inteligenco. — To je ravno toliko resnično, kakor budalost, ki jo je neki „napredni“ advokat govoril o neki pridigi: „Koliko misijon košta?“ in je prišlo do 5000 gld., nazadnje pa se je izkazalo, da je dotičnik dovolil le neumno šalo. Tisti, ki je laško pridigo dal v „Narod“, je pa tako sirov, da se v dveh svinjskih piskrih ne skuha Lepa inteligenca, ki hodi v „Narod“ — za suk ihre Futraži!

Petrolej se podraži. Kakor poročajo z Dunaja, nameravajo lastniki petrolejnih rafinerij zvišati ceno petroleju za 2 kroni 50 stot. po kvintalu.

Imenovan je učitelj na mariborskem učiteljsku g. Jožef Fistravec za glavnega učitelja na žensko učiteljsko v Gorici.

Tujci in Slovenci. „Neue Fr. Presse“ priobčuje podlistek o Prešernu. „Zeit“ pa priobčuje jako slabe slike Prešernovega spomenika. — „Grazzer Tagblatt“ priobčuje podlistek o v Monakovem umrlem slovenskem slikarju A. Žbetu.

Ljubljanske novice.

Kaj bo z mlekom?

Mlekarski odbor je sestavil sledeče naznanilo ljubljanskim meščanom, ki se razdeli te dni po mestu.

P. n.

Gospodarsko življenje v vseh pridelovalnih strokah se je v zadnjem polstoletju silno izpremenilo. Pri tem je bilo posebno hudo prizadeto kmetijstvo, zlasti pa kmetstvo gospodarstvo, ker mu ni nedostajalo primerne skrbi od strani poklicanih činiteljev in potrebne strokovne organizacije. Edino le pri kmetijskem pridelovanju se še drže že več desetletij ustanovljene cene pridelkov, ali pa so vsled tujega, zlasti prekmorskega tekmovalstva še celo padle, dasi so se proizvajalni stroški več kakor podvojili. Kmetijsko gospodarjenje je torej v svoji sedanjosti obliko vsekake zgubeno; dokaz temu je silno izseljevanje in zadolženje kmetij, ki pri nas na Kranjskem znaša skoraj dvesto milijonov vknjiženih dolgov.

Mi kmetovalci ljubljanske okolice, ki imamo svoje gospodarjenje prikrojeno za pridelovanje mleka za mesto, smo danes v istih stiskah, kakor drugi tovariši po deželi, in to vsled visokih davkov in doklad, vsled neznosne druginje domačih in gospodarskih potrebščin, zlasti neobhodno potrebnih močnih krmil in posebno vsled odhajanja delavnih sil v mesta in v inozemstvo. To povzroča za nas v sedanjih razmerah neznosno drage delavne sile, ali pa nam kar naravnost onemogočuje dobiti delavce. Mi vidimo rešitev našega gospodarskega stališča edinole v svoji organizaciji, ki jej bo dala nalogo urediti mlečne cene v razmerju z današnjimi proizvajalnimi stroški.

Odzivaje se tej nalogi, naznanjamo združeni kmetovalci ljubljanske okolice svojim p. n. odjemalcem mleka, da v zmislu sklepa skoraj vseh pridelovalcev mleka ljubljanske okolice nastavimo ceno mleka od dne 1. oktobra 1905 naprej na 20 h za liter.

Prosimo, da tega našega resno preudarjenega koraka ne smatrate za lehkomišno podraženje enega najvažnejših živil, temveč za naš vse pravično uraditev cene, ki ima namen, da naš gospodarski obstoj sploh omogoči.

Bodi nam dovoljeno opozoriti na to, da je imelo mesto Ljubljana dosedaj izmed vseh mest z nad 20.000 prebivalci v Avstriji najcenejše mleko in da je sedanja mlečna cena veljala več kakor pol stoletja, vzlic temu, da so se neizmerno podražili vsi tvorilniški in obrtni izdelki, trgovski predmeti in delavne sile.

Vsak, ki pravično in nepristransko misli in računa, ne more našega koraka obsoditi, kajti nihče ne sme zahtevati, da bi kak stan drugemu na ljubo z izgubo delal. Mi kmetovalci sledimo z odobravanjem pravičnim prizadevanjem drugih izdelevalnih stanov in delavstva, a zahtevamo zase v svojem življenjskem boju iste pravice in obzire. V tem boju ne zahtevamo omejenega delavnega časa, ne človeške pravice do razvedrila, ali celo pravice do podjetniškega dobička, temveč edinole pravico, da se moremo vzdržati na podedovani grudi!

Združeni kmetovalci ljubljanske okolice.

Posestnik od dolenjske strani nam piše: Kaj pravi glasilo liberalne stranke, da kmeta stane en liter mleka samo tri krajcarje, prodaja pa ga po osem krajcarjev? To naj bogati advokat dr. Tavčar pripoveduje Prešernovi muzi, ne pa nam kmetom, ki s svojimi žuljavimi rekami pridelujemo kruh v potu svojega obraza! Ali nima dr. Tavčar sam tudi neke grajščine, ki si jo je kupil iz denarja, ki ga je dobil iz kmečkih pravič? Pa naj on pove, koliko ga stane živina in delavci in naj pove, če dobi za tri krajcarje mleka? Mi plačujemo delavce tako drago, da nam za naš trud ne ostane nič drugega, kakor samo golo življenje. Drugi so plačani od dneva ali od ure, samo kmet, ki dela celo leto, nima zato nobene druge plače, kakor da nazadnje komaj odraja davke in druge stroške. Mi se ne vojskujemo za bogastvo, ampak samo za svoje življenje in za svoje pomestvo in si pri tem ne pustimo ukazovati več od nikogar. Mi plačamo vse, kakor nam drugi cene nastavljajo, za svoj pridelek pa hočemo sami določiti ceno.

Vsled podraženja živil. Drvarji, ki žagajo drva, so vzdignili ceno za 40 v pri sežnju (prej 3 K 80 v, zdaj 4 K 20 v).

Ljubljanski odjemalec mleka nam piše: Bokali mleka smo imeli

dosedaj za 20 vinarjev; bokal pa drži 1 in pol litra. Ako se zanaprej prodaja liter po 20 vinarjev, bo stal bokal 30 vinarjev in cena je poskočila za 50 odstotkov. Motivacija podraženja se glasi: Producentu so se zvišali troški, torej mora on zvišati ceno mleku — za 6 vinarjev — malenkost! Da, ko bi ostala stara mera; ali da občinstvo ne opazi velikega zvišanja, se ohrani cena (20 vinarjev), mera se pa izpremeni.

Ij **Ljubljanski občinski svet** ima izredno sejo v torek, dne 26. septembra ob petih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red je med drugim: Naznanila predsedništva. Obljuba treh meščanov. Šolskega odseka poročilo: o zadevi šolske slavnosti pred Prešernovim spomenikom. Poročevalci: Dimnik. Vodovodnega direktorija poročilo o prošnji društva „Narodni dom“ za odpis pristojbine za večjo porabo vode. — Direktorija mestne elektrarne poročilo o nasvetu upraviteljstva, da bi se mu v uradne namene prepustilo stanovanje umrlega skladiščnika Ivana Hacinca. — Personalnega in pravnega odseka poročilo o prošnji Ivanke Hacinove, vdove po skladiščniku mestne elektrarne Ivanu Hacinu, za priznanje posmrtni četrti in določitev preskrbnine ter razna poročila obrtnega odseka.

Ij **Izredni občni zbor ljubljanskega „Sokola“** se je vršil preteklo soboto. Volili so delegate za zbor sokolske zveze, ki bo prihodnjo nedeljo — Proti dr. Tavčarju in nekaterim frakcijam je glasovala znatna opozicija. Izvoljeni delegati so dobili večinoma po 67 glasov, dr. Tavčar pa le 47. Mož, ki rdeče srajce niti nositi noče več, niti tega ne zasluži.

Ij **Kančeva pekarna preneha z delom.** Pekarna bo razprodana, v nekaterih Kančevih prodajalnicah se bodo pa nastanili domači pekovski mojstri.

Ij **O repertoirju slovenskega gledališča** se pritožujejo hrvaški listi, da ni v repertoirju nobene hrvaške novitete. Res značilno!

Ij **O koristi in uspehi naravnega zdravilstva** je predaval sinoči pred mnogobrojnim občinstvom gosp. Franc Urban, odposlanec zveze avstrijskih naravno-zdravilnih društev v Gabloncu, in sicer v prostorih Perlesove pivovarne.

Ij **Javno vprašanje.** Ali je res, da hoče občinski svet slovenskega mesta Ljubljane na svojem slovenskem zavodu, višji dekliški šoli, nastaviti zagrizeno Nemko, ki ima na razpelago dovolj odličnih slovenskih profesorjev?

Ij **Roparski napad v Ljubljani.** Dae 8. t. m. so neznani zločinci napadli v Ljubljani nekega gospoda, ga naklestili in mu ukradli zlato uro, zlato verižico in kar je imel pri sebi denarja. Sedaj so aretirali v Trstu 31 let starega Leopolda Orača, doma iz Ljubljane, a pristojnega v Celje. Priznal je, da se je napada res udeležil, a da dotičnega gospoda okradla njegova tovariša, katerih imen pa noče povedati.

Ij **Umrl** so: Alojzij Tomazin, sluga sin, star 2 uri, Dunajska cesta št. 8; Josip Furlan, posestnik, 48 let, Radeckega cesta št. 11; v bolnišnici: Margareta Podkrajšek, zasebnica, 72 let; Ivan Kunaver, kovačev sin, 3 leta; Ivan Jesenko, kajzarjev sin, 23 let; Gregor Merzlikar, mest. ubogi, 82 let; Marija Pezdir, strežnica, 29 let; Franja Zanoškar, knjižničarica, 34 let; Apolonija Tekavc, gostija, 63 let.

Ij **Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trg. društva „Merkur“.** V službo se sprejme: 1 knjigovodja obenem korespondent, 1 kontoarist in 1 praktikant, 10 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik špecer. in želez. stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik galanterijske in modne stroke, 1 prodajalka, 2 kontoristinje ena večša laščice in nekaj stenografije. 8 učencev. — Službe iščejo: 1 poslovedja, 3 kontoristi, 24 pomočnikov mešane stroke, 11 pomočnikov špecerijske stroke, 5 pomočnikov špecerijske in želez. stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 4 prodajalke, 2 blagajničarki, 8 kontoristinje, 1 učenec.

Ij **Pred Prešernovim spomenikom.** Ljubljanska dama gleda spomenik in pravi začudeno: „O kakšne noge ima ta muza!“ Višji častnik, ki gre mimo, pristiavi sarkastično: „Noben infanterist v mojem regimentu nima takih.“

Stajerske novice.

š **Obstruirati** so, pričeli nemškutarji v občinskem odboru teharskem. Izgubili so v obč. odbor en glas, katerega po-

sestnik je v preiskavi radi tatvine. Nemškutarji so odšli od seje.

š **Brat proti bratu.** V celjski okolici je v prepiru Ludvik Skale svojemu bratu Janezu zasadił nož v vrat. Brat umira v bolnici.

š **Slovensko telovadno društvo v Mariboru.** V torek, dne 26. t. m. se vrši v mariborskem „Narod. domu“ posvetovanje o ustanovitvi telovadnega društva. Ustanoviti hočejo „Sokola“. Ali „Sportno društvo“ spi?

š **Osebnost.** Sodni adjunkt v Rogatcu dr. Lotar Mühleisen je izstopil iz sodnijske službe in bo vstopil kot koncipient v odvetniško pisarno dr. Orosela v Mariboru.

Književnost in umetnost.

* **Louis Léger**, znani profesor na „College de France“ je izdal lepo knjigo „Spomini Slovanoljuba“. V njej pripoveduje, kako je proučaval slovenske razmere, kako se je seznanil z odličnimi Slovani in prepotoval več slovenskih zemlj. Pripoveduje zelo zanimive podatke o Turgenjevu, Strossmayerju, Hodzki, Jules Simonu in Tiersu, ki jih je vse osebno poznal. Za Jugoslovane je knjiga posebno zato zanimiva, ker Léger popisuje svoje potovanje po Hrvaškem in Srbskem.

Telefonska in brzolajna poročila.

Dunaj, 25. sept. Izvrševalni odbor moravske ljudske stranke je odobril odstop Stranskega in zahteva, naj mladočeški klub začne najodločnejšo obstrukcijo proti Gautschu.

Dunaj, 25. septembra. Italijanski državnozbornski klub je danes sklenil jutri v državnem zboru pričeti obstrukcijo in vložiti razne vloge, ki se bodo morale brati. Če se predloga o italijanski fakulteti odpostavi z dnevnega reda, preneha z obstrukcijo. Stranke bodo poizkušale tej želji ugoditi.

Budimpešta, 25. sept. Vodje koalicijske pisali grofu Ciraky, da jim ni mogoče sprejeti vlade pod pogoji, katere jim je postavil vladar. Grof Ciraky je pisal Košutu pismo, v katerem obžaluje, da je prepozno prišel v „Hotel Bristol“ ter ga ni mogel več dobiti.

Dunaj, 25. septembra. Na postaji je neki član koalicijske dejal nekemu časnikarju: „Sedaj je vse končano, pogajanja so se razbila. Na Ogrskem pričakujemo absolutizma. Grof Cziraky je prišel včeraj ob 3. in pol na stanovanje voditeljev koalicijske, ti so pa bili že odpotovali. Ko so mu dejali naj gre h grofu Apponyju v Weidlingan, je dejal: „Nimam mu ničesar sporočiti; ne pogajamo se več.“

Dunaj, 25. septembra. Včeraj popoldne je Cziraky nepričakovano posetil grofa Apponyja v Weidlingingu in z njim dolgočasa konferiral. Apponyi je otem brzolajno poročal Košutu.

Budimpešta, 25. septembra. (U. B.) Dijaki in člani neodvisne stranke so poslali voditeljem koalicijske, vrnivšim se z Dunaja, nasproti deputacijo do Ostrogona. Ko je došel vlak, je množica jela peti Košutovo himno in je nazdravljala voditeljem. Košut se je zahvalil in je dejal, da si Ogrska ne bo pustila nadeti prisilnega jopiča, ki bi ji zabranjeval svobodno kretanje. Kar se je zgodilo na Dunaju, je le epizoda. Voditelji koalicijske bodo nadaljevali boj, in sicer z vsodločnostjo, kervedo, da za njimi stoji ves narod. Košut je nato odšel v zborovališče kluba neodvisne stranke. Nekaj socialnih demokratov je poizkušalo motiti ovacijo, prirejeno Košutu, a zaman. Pred Košutovim klubom se je nato zbrala velika množica. Košutu so tako nazdravljali, da je moral priti na balkon. Tu je govoril množici sledeče: „Na Dunaju mislijo, da se more Ogrska vladati s silo. Ali kdor to poizkuša, se igra z narodom. Mi imamo zakone in svobodo. Hvala vam za vaše priznanje in prosim vas, da se mirno razidete.“ Nato je dejal Polonyi: „Ako se klanjamo volji našega ustavnega vladarja, se ne uklonimo interesom skupne monarhije in tudi ne poslušamo njenih nasvetov.“

